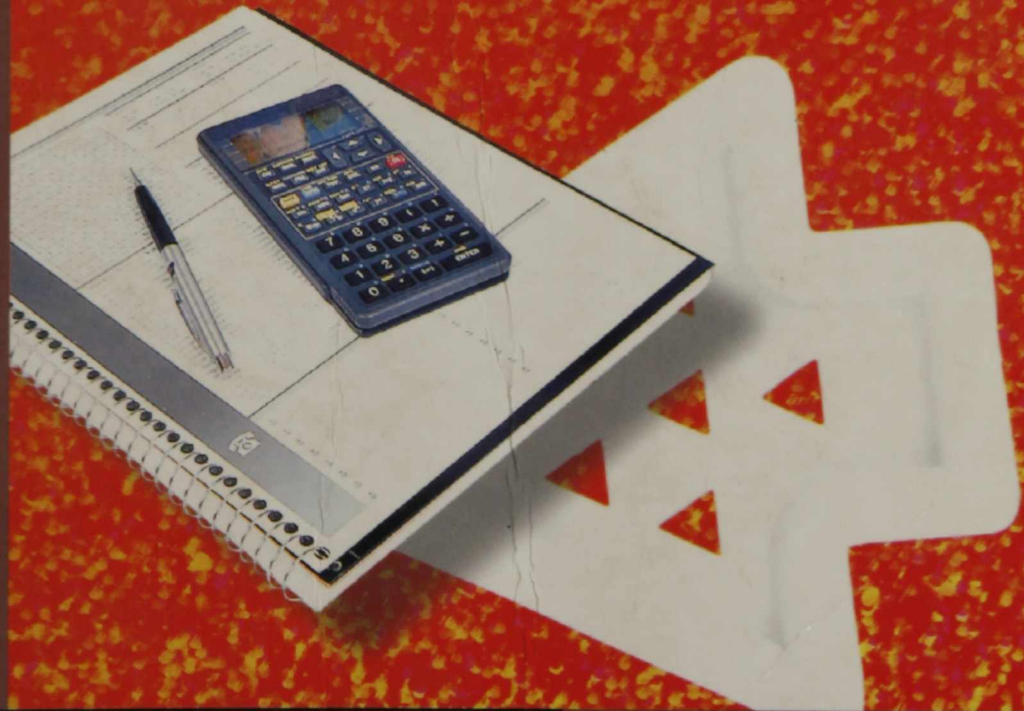

PGS. TS. PHẠM VĂN DƯỢC -
ĐẶNG KIM CƯỜNG

Kế toán

Quản trị

UYÊN
LIỆU

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

PGS-TS. PHẠM VĂN DƯỢC
ĐẶNG KIM CƯỜNG

KẾ TOÁN QUẢN TRỊ

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

Lời mở đầu

Trong bối cảnh nền kinh tế có nhiều cơ hội cũng như nhiều thách thức cho tổ chức như hiện nay, thông tin chính xác, kịp thời và thích hợp về các nguồn lực kinh tế và về các mặt hoạt động của tổ chức có ý nghĩa quan trọng đối với sự thành công của tổ chức. Cũng chính trong bối cảnh này, KTQT đã trở thành một lĩnh vực không thể thiếu trong cơ cấu tổ chức của một tổ chức, và nhân viên KTQT có vai trò như một nhà tư vấn quản trị nội bộ cho các nhà quản trị tổ chức.

Nhận thức được tầm quan trọng của KTQT trong công tác quản trị tổ chức, luật kế toán Việt Nam, ban hành ngày 17/6/2003, đã chính thức đưa ra định nghĩa về KTQT và KTTC. Sau đó, ngày 16/1/2006, Vụ Chế độ Bộ Tài chính đã đưa ra dự thảo thông tư hướng dẫn áp dụng KTQT trong doanh nghiệp.

Nhà xuất bản thống kê xin giới thiệu quyển “Kế toán quản trị” của PGS .TS Phạm Văn Dực – Trưởng khoa Kế toán – Kiểm toán - trường Đại học Kinh tế TP. HCM và cô Đặng Kim Cương – giảng viên bộ môn kế toán. Đây là quyển sách được biên soạn dựa trên quá trình giảng dạy, nghiên cứu thực tế và tham khảo tài liệu nước ngoài của các tác giả.

Quyển sách được chia thành 12 chương, như sau :

Chương 1: Tổng quan về KTQT

Chương 2: Chi phí và phân loại chi phí

Chương 3: Các phương pháp tính chi phí sản phẩm – phương pháp tính chi phí theo công việc

Chương 4: Các phương pháp tính chi phí sản phẩm – phương pháp tính chi phí theo quá trình

Chương 5: Phân tích mối quan hệ chi phí – khối lượng – lợi nhuận (CVP)

Chương 6: Chi phí tiêu chuẩn và dự toán sản xuất kinh doanh

Chương 7: Phân tích biến động chi phí và doanh thu

Chương 8: Phân bổ chi phí của các bộ phận phục vụ và phân tích các báo cáo bộ phận

Chương 9: Đánh giá trách nhiệm quản lý

Chương 10: Định giá bán sản phẩm

Chương 11: Thông tin thích hợp với quyết định ngắn hạn

Chương 12: Quyết định vốn đầu tư dài hạn

Chúng tôi hy vọng quyển sách sẽ cung cấp những kiến thức hữu ích cho các nhà quản trị tổ chức, các kế toán viên, sinh viên các trường ĐH, các trường quản lý cùng tất cả những ai có quan tâm đến KTQT. Chúng tôi rất mong nhận được những góp ý của bạn đọc để những lần tái bản sau được hoàn chỉnh hơn.

Nhà xuất bản Thống kê

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	5
MỤC LỤC	7
GIỚI THIỆU VỀ KẾ TOÁN QUẢN TRỊ	22
CHƯƠNG I	26
GIỚI THIỆU VỀ KẾ TOÁN QUẢN TRỊ	22
CHƯƠNG I	26
TỔNG QUAN VỀ KẾ TOÁN QUẢN TRỊ	26
1.1 KHÁI NIỆM, MỤC TIÊU VÀ NHIỆM VỤ CỦA KTQT	27
1.1.1 Quá trình phát triển của KTQT	27
Nhìn chung quá trình phát triển của KTQT có thể được chia làm 4 giai đoạn chính :	27
1.1.2 Khái niệm về KTQT	28
1.1.3 Vai trò của KTQT	28
1.1.4 Mục tiêu của KTQT	29
1.2 THÔNG TIN KTQT	29
1.2.1 Thông tin KTQT là gì?	29
1.2.2 Yêu cầu đối với thông tin KTQT	30
1.2.3 Các nguồn thông tin	32
1.2.3.1 Nguồn nội bộ	32
1.2.3.2 Nguồn bên ngoài	33
1.3 KẾ TOÁN QUẢN TRỊ VỚI CÁC NHÀ QUẢN TRỊ	33
1.3.1 Tổ chức là một chuỗi hoạt động hay chuỗi xích giá trị	33
1.3.2 Mục tiêu của tổ chức	35
1.3.3 Kế toán quản trị với các hoạt động quản trị	36
1.3.3.1 Các hoạt động quản trị	36

1.3.3.2 Kế toán quản trị với chức năng ra quyết định của nhà quản trị	36
1.4 KTQT, KẾ TOÁN TÀI CHÍNH VÀ KẾ TOÁN CHI PHÍ	39
1.4.1 Kế toán tài chính và kế toán quản trị	39
1.4.1.1 Những điểm giống nhau	40
1.4.1.2 Những điểm khác nhau	40
1.4.2 Kế toán chi phí và KTQT	42
1.4.3 KTQT với các môn khoa học khác	42
1.5. VỊ TRÍ, CHỨC NĂNG, NHIỆM VỤ CỦA NHÂN VIÊN KẾ TOÁN QUẢN TRỊ TRONG TỔ CHỨC	43
1.5.1 Vị trí của nhân viên kế toán quản trị	43
1.5.2 Chức năng, nhiệm vụ của nhân viên KTQT	43
1.6. CÁC KỸ THUẬT NGHIỆP VỤ CƠ BẢN CỦA KTQT	46
CHƯƠNG 2	
CHI PHÍ VÀ PHÂN LOẠI CHI PHÍ	48
2.1 KHÁI NIỆM	48
2.1.1 Chi phí là gì	48
2.1.2 Nguồn lực sử dụng	48
2.1.2.1 Đất đai	48
2.1.2.2 Con người	49
2.1.2.3 Vốn	49
2.1.3. Ý nghĩa của chi phí đối với quản lý	50
2.2 PHÂN LOẠI CHI PHÍ THEO CHỨC NĂNG HOẠT ĐỘNG	50
2.2.1 Chi phí sản xuất	51
2.2.2 Phân loại chi phí sản xuất theo mối quan hệ sản phẩm	52

2.2.2.1 Chi phí nguyên liệu trực tiếp	52
2.2.2.2 Chi phí nhân công trực tiếp	54
2.2.2.3 Chi phí sản xuất chung	54
2.2.3 Phân loại chi phí sản xuất theo mối quan hệ với quá trình sản xuất	56
2.2.4 Chi phí quản lý doanh nghiệp	57
2.2.5 Chi phí bán hàng	57
2.2.6 Chi phí nghiên cứu và phát triển	57
2.2.7 Chi phí tài chính	57
2.3. PHÂN LOẠI CHI PHÍ TRÊN CÁC BÁO CÁO KẾ TOÁN	57
2.3.1 Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh (HĐKD)	58
2.3.1.1 Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp thương mại	58
2.3.1.2 Báo cáo kết quả HĐKD của doanh nghiệp sản xuất kinh doanh	58
2.3.2 Bảng Cân đối kế toán (CĐKT)	60
2.3.3 Chi phí sản phẩm – chi phí thời kỳ	61
2.4 PHÂN LOẠI CHI PHÍ THEO CÁCH ỨNG XỬ CỦA CHI PHÍ	63
2.4.1 Biến phí	64
2.4.2 Định phí	67
2.4.2.1 Khái niệm	67
2.4.2.2 Phạm vi phù hợp	68
2.4.2.3 Định phí bắt buộc – định phí tùy ý	69
2.4.2.4 Xu hướng tăng dân định phí so với biến phí	72
2.4.2.5 Cách ứng xử của chi phí với tổng chi phí và chi phí đơn vị	72
2.4.3 Chi phí hỗn hợp	74

2.4.3.1	Khái niệm	74
2.4.3.2	Phương pháp xác định chi phí hỗn hợp	75
2.5.	CÁC CÁCH PHÂN LOẠI KHÁC NHẦM MỤC ĐÍCH RA QUYẾT ĐỊNH	84
2.5.1	Chi phí trực tiếp – chi phí gián tiếp	84
2.5.2	Chi phí kiểm soát được – Chi phí không kiểm soát được	85
2.5.3	Chi phí thích hợp – Chi phí không thích hợp	87
2.5.3.1	Chi phí thích hợp	87
2.5.3.2	Chi phí không thích hợp	89
2.5.4	Chi phí cơ hội	91
2.5.5	Thí dụ tổng hợp về cách vận dụng các khái niệm chi phí vào quá trình ra quyết định của nhà quản trị	93
CHƯƠNG 3	.....	95
	CÁC PHƯƠNG PHÁP TÍNH CHI PHÍ SẢN PHẨM – PHƯƠNG PHÁP TÍNH CHI PHÍ THEO CÔNG VIỆC	95
3.1.	DÒNG VẬN ĐỘNG CỦA CHI PHÍ TRONG DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT	95
3.2.	PHƯƠNG PHÁP TÍNH CHI PHÍ THEO CÔNG VIỆC	97
3.2.1	Khái niệm	97
3.2.2	Các bước tiến hành của phương pháp tính chi phí theo công việc	97
3.2.3	Thí dụ	98
3.2.4	Chi phí sản xuất chung ước tính và chi phí sản xuất chung thực tế	100
3.2.4.1	Quy trình kế toán chi phí sản xuất chung	100
3.2.4.2	Tính chính xác và tính kịp thời của thông tin	102
3.2.5	Tài liệu sử dụng	103

3.2.5.1	Phiếu chi phí công việc	103
3.2.5.2	Bảng tính tổng giá thành sản xuất	105
3.2.5.3	Bảng tính giá vốn hàng bán	106
3.2.5.4	Báo cáo lãi lỗ	107
3.2.6	Chi phí sửa chữa	107
3.2.7	Tính giá công việc	108
3.2.8	Thí dụ tổng hợp	108
3.2.8.1	Trường hợp tính chi phí cho từng công việc ...	108
3.2.8.2	Tính chi phí theo mẻ sản xuất	111
3.3.	TÍNH CHI PHÍ DỊCH VỤ NỘI BỘ	112
3.3.1	Mục đích tính chi phí của dịch vụ nội bộ	113
3.3.2	Lợi ích của tính chi phí dịch vụ nội bộ	113
3.3.3	Thí dụ về quá trình tính chi phí dịch vụ nội bộ	114
CHƯƠNG 4:	.....	116
CÁC PHƯƠNG PHÁP TÍNH CHI PHÍ SẢN PHẨM – PHƯƠNG PHÁP	TÍNH CHI PHÍ THEO QUÁ TRÌNH	116
4.1 KHÁI NIỆM	.....	116
4.1.1	Khái niệm	116
4.1.2	So sánh phương pháp tính chi phí theo quá trình và phương pháp tính chi phí theo công việc	117
4.1.2.1	Dòng chi phí	117
4.1.2.2	Những điểm khác nhau giữa hai phương pháp tính chi phí theo quá trình và tính chi phí theo công việc	119
4.1.3	Đơn vị tương đương	121
4.2 BÁO CÁO SẢN XUẤT	.....	122
4.2.1	Khái niệm	122
4.2.2	Nội dung báo cáo sản xuất	123

4.3 THÍ DỤ TỔNG HỢP VỀ PHƯƠNG PHÁP TÍNH CHI PHÍ THEO QUÁ TRÌNH	130
4.3.1 Thí dụ 1: Tính chi phí theo quá trình trong trường hợp không có tồn kho dở dang đầu kỳ nhưng có tồn kho dở dang cuối kỳ	130
4.3.2 Thí dụ 2: Tính chi phí theo quá trình trong trường hợp có tồn kho dở dang đầu kỳ và tồn kho dở dang cuối kỳ	133
4.4 CÁC PHƯƠNG PHÁP TÍNH CHI PHÍ THEO DÒNG SẢN PHẨM.....	139
CHƯƠNG 5	
PHÂN TÍCH MỐI QUAN HỆ CHI PHÍ – KHỐI LƯỢNG – LỢI NHUẬN	
5.1 KHÁI NIỆM CƠ BẢN CỦA MỐI QUAN HỆ CVP	143
5.1.1 Số dư đảm phí	144
5.1.1.1 Tổng số dư đảm phí	144
5.1.1.2 Tỷ lệ số dư đảm phí	145
5.1.2 Kết cấu chi phí	145
5.1.3 Đòn bẩy kinh doanh	148
5.2. ỨNG DỤNG PHÂN TÍCH MỐI QUAN HỆ CHI PHÍ – KHỐI LƯỢNG – LỢI NHUẬN (VCP)	149
5.2.1 Tình huống 1: Thay đổi định phí và doanh thu	150
5.2.2 Tình huống 2: Thay đổi biến phí và lượng bán	151
5.2.3 Tình huống 3: Thay đổi định phí, giá bán và lượng bán	151
5.2.4 Tình huống 4: Thay đổi định phí, biến phí và lượng bán	152
5.2.5 Tính giá bán cho đơn đặt hàng đặc biệt	153
5.3. PHÂN TÍCH ĐIỂM HÒA VỐN	154
5.3.1 Khái niệm điểm hòa vốn	154